

Nowy Europejski Bauhaus w Programie LIFE – poznaj inicjatywę, która zmieni oblicze miast

Monika Jasińska

Materiał informacyjny NFOŚiGW

7 października 2024, 0:00

Od parków – miejskich oaz – po dające cień drzewa, rosnące na pasach przyulicznych. Moc zieleni miejskiej jest uzdrawiająca w wielu aspektach. Inicjatywa Nowy Europejski Bauhaus ma na celu stworzenie przyjaznych mieszkańcom krajobrazów miejskich, a Program LIFE wspomaga projekty zmierzające do zazielenienia naszych miast.

W XX-leciu międzywojennym był on słynnym stylem architektury, wzornictwa i projektowania, powstałym w Weimarze, a następnie funkcjonującym w Dessau i Berlinie. To kierunek architektoniczny widoczny również we wzornictwie, który stosowany był na całym świecie. Dziś Komisja Europejska wraca do słynnej niegdyś inicjatywy i daje pole do tworzenia nowych, przyjaznych miastom projektów. Projekty te mogą liczyć na wsparcie z Programu LIFE.

Program LIFE to jedyny instrument finansowy Unii Europejskiej, wspierający wyłącznie projekty związane z ochroną środowiska. Został uruchomiony w 1992 roku i od tego czasu jego celem jest finansowanie inicjatyw, które przyczyniają się do ochrony przyrody, poprawy jakości życia obywateli oraz promowania zrównoważonego rozwoju. Program obejmuje działania na rzecz ochrony środowiska naturalnego, bioróżnorodności, przeciwdziałania zmianom klimatycznym i łagodzenia ich skutków oraz zwiększenia efektywności energetycznej. To właśnie w ramach LIFE można uzyskać wsparcie na realizację m.in. projektów aktywnej ochrony przyrody na obszarach Natura 2000, czy testowanie i przygotowanie do szerokiego wdrożenia innowacyjnych rozwiązań przyczyniających się do poprawy stanu środowiska i klimatu.

Program LIFE został podzielony na cztery podprogramy obejmujące różnorodne aspekty ochrony środowiska.

1. Przyroda i różnorodność biologiczna – ten podprogram skupia się na zachowaniu dla przyszłych pokoleń zagrożonych gatunków i siedlisk, przeciwdziałaniu rozprzestrzenianiu się gatunków inwazyjnych i wdrażaniu unijnej strategii na rzecz bioróżnorodności.
2. Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia - to z kolei podprogram promujący innowacyjne projekty przyjazne środowisku.
3. Łagodzenie zmian klimatu i przystosowanie się do nich – to m.in. projekty dotyczące redukcji emisji gazów cieplarnianych, poprawy stanu naturalnych pochłaniaczy CO₂, polityki adaptacyjnej, przeciwdziałania pustynnieniu, adaptacji do suszy i gwałtownych opadów.

4. Przejście na czystą energię – w ramach podprogramu realizowane są projekty wspierające przejście na efektywną, a jednocześnie neutralną dla klimatu energię.

Nowy Europejski Bauhaus (NEB) to projekt zainicjowany przez Komisję Europejską w 2020 r. Ma na celu połączenie kreatywności, nauki i technologii w kontekście zrównoważonego rozwoju. Celem inicjatywy jest przekształcenie naszych miast w bardziej ekologiczne, zielone, estetyczne, niskoemisyjne i dostępne dla każdego miejsca. Podstawowe wartości, na których opiera się Nowy Europejski Bauhaus, to piękno, zrównoważenie i wspólnota. W ramach NEB promowane jest szczególnie projektowanie budynków, przestrzeni publicznych oraz środowisk miejskich zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Działania NEB najłatwiej sobie unaocznic, gdy przyjrzymy się czterem głównym osiom tematycznym inicjatywy:

- powrót do natury,
- odzyskanie poczucia przynależności,
- nadanie priorytetu miejscom i osobom, które tego najbardziej potrzebują,
- transformacja w stronę długoterminowej wizji, opartej na cyklu życia; odejście od myślenia przemysłowego.

Program LIFE oferuje możliwość wsparcia projektów, które wnoszą wkład w realizację tych zamierzeń. Integracja aspektów ekologicznych, estetycznych oraz społecznych w projektach LIFE przyczynia się do kreowania bardziej przyjaznych i zrównoważonych przestrzeni miejskich.

Jak to wygląda w praktyce? Oto ciekawe przykłady projektów LIFE, które doskonale wpisują się w założenia NEB!

Projekt BIG4LIFE koncentruje się na integracji zieleni z budynkami w miastach śródziemnomorskich, co jest kluczowym elementem w dążeniu do bardziej zrównoważonej urbanizacji. Zrównoważone podejście do miejskiej architektury nie tylko poprawia estetykę przestrzeni, ale także przyczynia się do obniżenia temperatury w miastach, poprawy jakości powietrza oraz zwiększenia bioróżnorodności.

Building-Integrated-Greenery (BIG) to systemy pozwalające na spójną integrację roślinności z budynkami. „Zielone ściany” (a także dachy i fasady) zapewniają chłodzenie, czystsze powietrze, redukują też hałas. Projekty typu BIG4LIFE wspierane przez program LIFE, prowadzi chociażby Uniwersytet w Lleidzie. Koncentrują się one na zazielenianiu trzech metropolii: Lleidy i Barcelony w Hiszpanii, Genui we Włoszech i Patras w Grecji.

Kształtowanie krajobrazu poprzez BIG pozwala na efektywny rozwój terenów zielonych w środowisku miejskim, zastępując chociażby wiecznie spragnione wody trawniki – ogródkami skalnymi i rodzimymi gatunkami roślin, odpornymi na suszę. Dodatkowo, w ramach tego projektu wdrożone zostało nawadnianie kropelkowe zamiast tradycyjnego podlewania zraszaczami. To korzystne rozwiązanie, nie tylko w miastach strefy śródziemnomorskiej, gdzie lato staje się coraz bardziej suche i upalne.

Inicjatywa LIFESeedNEB koncentruje się na promowaniu rozwiązań w urbanistyce opartych na elementach naturalnych, które mają na celu poprawę jakości życia mieszkańców oraz zahamowanie degradacji środowiska. Już w trzech gminach różnych państw UE – Lorqui (Hiszpania), Potenzy (Włochy) i Dunaújváros (Węgry) przyroda pojawia się w budynkach publicznych i prywatnych oraz na otwartych przestrzeniach miejskich.

Projekt koncentruje się przede wszystkim na wdrażaniu takich rozwiązań, które pozwolą na efektywną walkę z utratą różnorodności biologicznej. Przynoszą także szereg korzyści: obniżenie poziomu zanieczyszczenia powietrza, poziomu hałasu, przeciwdziałanie degradacji gleby i nadmiernemu zużyciu zasobów wodnych. Nowe przestrzenie w tych trzech miastach angażują społeczności w kształtowanie zielonej przyszłości ich własnych małych ojczyzn.

BIG4LIFE, LIFESeedNEB, a także LIFE Panelka 2.0 (skupiający się na ekologicznej termoizolacji budynków) czy LIFE Be-WoodEN („przywracający” drewno budownictwu) ilustrują, jak program LIFE może wspierać wdrażanie zrównoważonych rozwiązań urbanistycznych zgodnych z filozofią Nowego Europejskiego Bauhausu.

Każdego roku Komisja Europejska publikuje zaproszenia do składania wniosków w programie LIFE. Publikacja ma miejsce w kwietniu, termin składania wniosków w naborach 2024 upłynął we wrześniu. Temat – Nowy Europejski Bauhaus – był obecny w podprogramie „Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia”. Kolejne zaproszenia do składania wniosków w ramach Programu LIFE Komisja Europejska opublikuje w kwietniu 2025 r.

Każdy chętny do złożenia wniosku musi zweryfikować tematykę określoną w zaproszeniach, natomiast wiele wskazuje na to, że Nowy Europejski Bauhaus jako obszar tematyczny o wielkim potencjale i kluczowym znaczeniu dla rozwoju ekologicznych i zrównoważonych miast, znów będzie obecny w naborze 2025, jak i kolejnych.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (NFOŚiGW) odgrywa istotną rolę we wdrażaniu programu LIFE w Polsce. Fundusz pełni rolę podmiotu współfinansującego projekty LIFE od 2008 r., a w jego strukturach działa Krajowy Punkt Kontaktowy LIFE (KPK LIFE), który wspomaga polskich wnioskodawców wiedzą i doświadczeniem.

Zespół KPK LIFE w NFOŚiGW oferuje szeroki zakres wsparcia dla polskich wnioskodawców, w tym konsultacje pomysłów na projekty LIFE, pomoc w poszukiwaniu partnerów do współpracy, czy merytoryczne wsparcie w spotkaniach brokerskich organizowanych przez Komisję Europejską. KPK LIFE organizuje również szkolenia, webinary i warsztaty z przygotowania wniosków do Programu LIFE.

Integracja idei Nowego Europejskiego Bauhausu z programem LIFE stwarza nowe możliwości dla zrównoważonego rozwoju miast w Polsce i Europie. Projekty takie jak BIG4LIFE i LIFESeedNEB – nie tylko wpisują się w ramy ekologiczne i estetyczne, ale także przyczyniają się do tworzenia przestrzeni życiowej, w której ludzie i przyroda będą mogli współistnieć w harmonii. Czekamy na polskie projekty z obszaru NEB!

Zainteresował Cię Program LIFE? Skontaktuj się z Krajowym Punktem Kontaktowym LIFE w NFOŚiGW: life@nfosigw.gov.pl

Poglądy i wyrażone opinie są wyłącznie poglądami autora (autorów) i niekoniecznie odzwierciedlają poglądy Unii Europejskiej lub CINEA. Zarówno Unia Europejska, jak i organ przyznający dofinansowanie - nie ponoszą za nie odpowiedzialności.

**Co-funded by
the European Union**